कञ्चनरुप नगरपालिकाको चौथो नगरसभाका आ.व. २०७७।०७८ को नीति तथा कार्यक्रम

कञ्चनरुप नगरपालिकाको चौथो नगरसभाका सभाध्यक्ष महोदय,

नगरसभाका सदस्यज्यूहरु

- कञ्चनरुप नगरपालिकाको गरिमामय चौथो नगर सभाको बैठकमा कोरोना भाईरसका कारण श्रृजना भएको विषम् परिस्थितिका बीच आगामी आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को बजेट नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न उभिएको छु । यस घडीमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको लागि विभिन्न कालखण्डमा भएका आन्दोलनमा आफ्नो जीवनउत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु तथा निरंकुशताको विरुद्ध जीवनपर्यन्त संघर्ष गर्नु हुने दिवंगत आदर्णीय नेताहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । **"समृद्ध नेपाल र सुखि नेपाली"** वनाउने अभियानमा यस नगर सभाले लिएको नीति तथा कार्यक्रम कोशेढुङ्गा सावित हुनेछ भन्ने विश्वासका साथ नगरको बजेट, नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दा गौरब महसुस भएको छ ।
- विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना भाईरसका कारण विश्वमा एकैपटक मानविय र आर्थिक संकट सामना गर्नु परेको छ । यसबाट हाम्रो देश नेपाल र हामी कञ्चनरुप नगरवासी पनि अछुतो रहन सकेका छैनौं । स्वस्थ्य संकटबाट उत्पादन, व्यापार, रोजगारीको श्रृङ्खला प्रभावित हुँदा कञ्चनरुप नगरपालिकाको आन्तरिक आय संकुचित भई विकास निर्माणका कार्यमा समेत ठूलो असर परेको छ ।
- आगामी आर्थिक वर्षको बजेट नीति तथा कार्यक्रम नयाँ परिस्थितिले श्रृजना गरेको चुनौतीलाई सामना गर्ने र प्राप्त अवसरलाई उपयोग गर्ने तर्फ केन्द्रित रहँदै कञ्चनरुपवासीको जीवन रक्षा गर्ने र भविष्यमा कञ्चनरुपको तिव्र विकासको बाटोमा लैजाने गरी मैले बजेट तर्जुमा गरेको छु ।
- यस जोखिमपूर्ण परिस्थितिमा अग्रपंक्तिमा रहेर सेवा गर्नुहुने नगर प्रमुख ज्यू लगायत वडाध्यक्षहरु, कार्यपालिका सदस्यहरु, नगर सभाका सदस्यहरु, चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरु, नगरपालिका कर्मचारीहरु, वडा सचिवहरु, सुरक्षाकर्मी, सर-सफाईकर्मी, एम्बुलेन्स चालक, सामाजिक संघ/संस्था, निजी तथा व्यवसायिक क्षेत्र, सञ्चारजगत तथा राहत वितरण कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने राजनीतिक दल विद्यालयका शिक्षक लगायत प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण महानुभावहरुको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै हार्दिक धन्यवाद् दिन चाहन्छु ।
- नेपालको संविधान २०७२ त्यस मातहत वनेका कनूनहरु, संघीय तथा प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, पन्ध्रौ योजना र दिगो विकासका लक्ष्यलाई आधार बनाएको छु । साथै कञ्चनपुर नगरपालिकाको आवधिक नगर विकास योजना, क्षेत्रगत नीति तथा रणनीतिहरुलाई आधार बनाउँदै, बजेट नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं नगरसभाका सदस्यज्यूहरु

वजेटको प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु

क) सङ्क्रामक लगायत सबै प्रकारका रोग र विपद्बाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सहज र सुरक्षित बनाउने,

ख) उपलब्ध साधन, श्रोत, अवसर र क्षमताको उच्चतम परिचालन गरी शिघ्र आर्थिक पुनरुथान गर्दै विकासको गतिलाई निरन्तरता दिने,

ग) सामाजिक, आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास मार्फत उत्थानशील, समुन्नत, स्वामित्व एवं समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र निर्माण गर्दै जानेछ ।
घ) कोराना लगायत सबै प्रकारका स्वास्थ्य जोखिमबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्न र गुणस्तरीय स्वस्थ सेवा सर्वशुलभ बनाउन स्वास्थ्य सेवाको दायरा विस्तार, स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माण तथा स्तरोन्नति र स्वास्थ्य जनशक्ति विकासमा जोड दिइने छ ।
ङ) विकासको शीघ्र प्रतिफल प्राप्त हुने र अगामी वर्ष भित्र सम्पन्न हुने पुरा आयोजना/योजनाहरु कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
च) गुणस्तरीय र जीवनपयोगी शिक्षा, सूचना प्रविधिको विस्तार आधारभूत स्वास्थ्य तथा खानेपानी लगायतका सामाजिक, आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास तथा निर्माणलाई पहिलो प्राथमिकतासाथ राखिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं नगरसभाका सदस्यज्यूहरु

म आगामी आ.व. २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रमका निम्न उद्देश्य रहेका छन् ।

१.आर्थिक विकास

१.१ कृषि क्षेत्र :

- कृषि उपज तथा कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरताकालागि उद्यमशीलताको प्रबद्धन गर्न मल, बिउ, कीटनाशक औषधीको उपलब्धता, उत्पादित वस्तुको भण्डारण तथा प्रशोधन र बजार व्यवस्थामा सहजीकरण गर्न र सिचाइ सुविधा प्रर्वद्धन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- किसानको लागत मुल्य प्राप्तीको सुनिश्तताको लागि कृषी तथा पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्न नीतिगत तथा कार्यक्रमगत बनाई लागु गरिनेछ ।
- स्थानीय तहभित्र रहेको बाँझो जग्गाहरुको एकीकृत तथ्याङ्क संकलन गरी सो को पूर्ण उपयोगको व्यवस्था मिलाउन भूमि बैंकको आवधारणा कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने । यस्तो कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न कर सहुलियत तथा अनुदान लगायतका व्यवस्था गर्न सकिने छ ।
- कृषिलाई मर्यादित पेशाका रूपमा स्थापित गराई युवालाई व्यववसायिक कृषि कार्यमा संलग्न हुन उत्प्रेरणा प्रदान गरिनेछ । वित्तीय संस्थाहरूको कृषि कार्य लगानी तथा सहुलियतपुर्ण कर्जामा आवद्ध हुन सहयोग गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाने तथा फर्केका युवा लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बहुउपयोगी परामर्श केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ ।
- तरकारी, फलफूलका विऊ तथा विरूवाहरू निशुल्क तथा किसानको लागत सहभागितामा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- कृषियोग्य खेतीमा सिंचाई सुविधाको लागि कुलो पैनी मर्मत तथा साना सिंचाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- आर्थिक रुपले अति विपन्न, श्रमिक तथा मजदुरलाई रोजगारी उपलब्ध गराउन श्रममूलक प्रविधिको प्रयोग गरी कार्यान्वयन गरिने आयोजनाहरु छनौटमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- कृषियोग्य जमिनको माटोको उर्वराशक्तिको मापनका लागि माटो परीक्षणका लागि राजविराज स्थित माटो परीक्षण केन्द्रसँग समन्वय गरी परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- कृषि विज्ञ तथा प्राविधिकको सहयोगमा हात्तिबाट हुन सक्ने मानवीय तथा धनमालको क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने आन्तरिक उपाय स्वरूप हात्तिले नरूचाउने र नखाने प्रकृतिका वालीहरू लगाउन किसानहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्थानीय सम्भाव्यताका आधारमा उत्पादन योग्य नगदे वाली तथा पशुपालनमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग र व्यावसायीकरणलाई बढावा दिंदै उत्पादन तथा उत्पादकत्वको अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- व्यावसायिकताका आधारमा उत्पादन र उत्पाकत्व वढाउन कृषकहरूको सीप अभिवृद्धि र प्रविधिमा पहुँच विस्तार गर्न कार्यक्रमिक र संस्थागत सुधार गरिनेछ ।
- कृषिमा यान्त्रीकरण, अध्ययन अनुसन्धान र प्रविधि हस्तातरण गरी व्यावसायीकरण गर्न गैरसरकारी र निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनलाई विशिष्टिकरण गर्न सम्भाव्यताका आधारमा एक वडा एक उत्पादक कार्यक्रम लागू गरिनेछ । यसका लागि स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघसँग समन्वय गरिनेछ ।

१.२ पशुपंक्षि क्षेत्र

- मासु तथा दुग्ध पदार्थ उत्पादनको सम्भावित क्षेत्रहरूमा व्यवसायिक मासु तथा दुध उत्पादन सम्वन्धी पकेट क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।
- व्यवसायिक पशुपालनको लागि आवश्यक हिउंदे, वर्षे र बहुवर्षे घाँस लगाउन प्रोत्साहन गरिनेछ साथै त्यस्ता घाँसका विऊ सहज वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- पशुमा लाग्ने र लाग्न सक्ने रोगहरूको निराकरणको लागि भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- सवै वडाहरूमा पशु स्वास्थ्य शिविरको संचालन गरी निशुल्क पशु स्वास्थ्य जाँच तथा औषधी वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- कृत्रिम गर्भाधारण कार्यक्रमलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्दै लगिने छ ।

१.३ सहकारी सम्बन्धी नीतिहरू :

- सहकारी संस्थाहरूको सघन अनुगमनलाई प्राथमिकतामा राखि संचालन गरिनेछ ।
- सहकारीलाई रोजगारी प्रवर्द्धन र दिगो सम्भाव्यताका आधारका रूपमा विस्तार गरिनेछ ।
- कृषि तथा गैरकृषि सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्द्धन गरी उत्पादन बढाईनेछ ।
- स्थानीय उत्पादन तथा अत्यावश्यक वस्तुहरूको आपूर्ति तथा बजारीकरणमा सहकारी संस्थाहरूलाई क्रियाशील तुल्याइनेछ ।
- स्थानीय सहकारी नीति, कानुन प्रतिवादनका साथै मापदण्ड निर्धारण गरी नियमन समेत गरिनेछ ।

१.४ पर्यटन क्षेत्र :

- पर्यटकीय स्थलहरूको एकिकृति विकासको लागि पर्यटन गुरूयोजनाको तयारी गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट पर्यटकीय स्थल घोषणा भैसकेको धर्मेश्वर क्षेत्रको योजनाबद्ध विकासका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरी सोहि बमोजिम विकासको कार्य संचालन गरिनेछ ।

- धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको बृत्तचित्र निर्माण गरी संचारमाध्यम तथा अनलाईन संचाको माध्यमबाट प्रचार प्रसार गरी आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटकहरूलाई आकर्षित गरिनेछ ।
- वित्तीय व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी वनाउन सम्वन्धित कर्मचारीहरूलाई तालिम व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- वडा नं.६ मा अवस्थित गोर राजा मन्दिरलाई धार्मिक पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.५ उद्योग वाणिज्य सम्बन्धी नीतिहरू

- स्थानीय कच्चापदार्थमा आधारित लघु तथा घरेलु उद्यमहरुको प्रावधान गर्न सीपमूलक तालिमको व्यवस्था गरी उत्पादित वस्तुहरुको बजारीकरणको सुनिश्चितता प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने गरी कार्यक्रम तथा बजेट व्यवस्था गर्ने छु।
- विदेशबाट फर्किएका तथा रोजगारीको खोजमिा रहेको व्यक्तिहरुमा रहेको सीपको विवरण समेत रोजगार सूचना केन्द्रमा अद्यावधिक गरी त्यस्तो जनशक्तिलाई स्थानीय तहभित्र उपलब्ध हुने निर्माण, सेवा, व्यवसाय, उद्योग, कृषि, लगायतका क्षेत्रका रोजगारदातासँग समन्वय गरी रोजगारी प्रदान गर्न सहजीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ।
- सम्भाव्य विभिन्न प्रकारका उद्योग तथा व्यवसाय विकास एवं विस्तार गरी नगर क्षेत्रमा उत्पादकत्व, उत्पादन, रोजगार र आय आर्जनका अवसरहरूलाई अधिकतम उपयोग गरिनेछ ।
- संघीय सरकारको एक स्थानीय तह एक औद्यौगिक ग्रामको नीति वमोजिम नगरपालिका क्षेत्रको उपयुक्त स्थापना, विकास र व्यवस्थापन सार्वजनिक निजी साँझेदारी ढाँचामा एक औद्योगिकक्षेत्र निर्माणका लागि नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- एक वडा एक उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा रोजगारी प्रवर्द्धन गर्नका लागि औद्योगिक क्षेत्रको स्थापना गरी स्वदेशी लगानीकर्तालाई लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिकाले स्थानीय स्तरमा सञ्चालन भईरहेका र हुने क्रममा रहेका व्यवसायहरूको दर्ता, नविकरण अनिवार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ र दर्ता गर्न अटेर गर्ने व्यवसायीहरूको व्यवसाय बन्द गरिनेछ ।
- दर्ता भएका व्यवसायलाई अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । स्थानीय स्तरमा स्थापना भएको व्यवसायहरूको तथ्या□ स□लन दुरूस्त गरी अभिलेख राख्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट बजार तथा हाटबजारको व्यवस्थापन र नियमित अनुगमन तथा निरिक्षण गर्ने प्रबन्ध गरिनेछ ।
- दर्ता भएका इजाजत प्राप्त व्यवसायिक फर्महरूले प्रत्येक वर्ष नगरपालिकामा नविकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था लागू गरिएको छ ।

२. सामाजिक विकास क्षेत्र

२.१. शिक्षा यूवा तथा खेलकुद :

- विद्यालय बन्द रहेको अवस्थामा नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड बमोजिम वैकल्पिक विधिहरुको प्रयोग गरी पठनपाठन सुचारु गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष र प्रध्यानाध्यापकहरुसंग समन्वय र सहकार्य गरी मार्ग प्रशस्त गरिनेछ।
- सामाजिक दुरी कायम गरी विद्यालय संचालन गर्न नेपाल सरकारबाट निर्णय भएको अवस्थामा स्वास्थ्य सम्बन्धी मापदण्ड पालना गरी पठनपाठनलाई नियमित गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वाधार निर्माण, खानेपानी, शौचालय तथा सरसफाईको प्रबन्ध गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्नेछ।
- सामुदायिक विद्यालयमा हाल कायम रहेको शिक्षकको अभाव पूर्तिका लागि यस अघि विज्ञापन भएका स्वयंसेवक शिक्षकको छनौटको कार्यलाई सम्पन्न गरी सामुदायिक विद्यालयहरूमा पठाइनेछ साथै आगामी आर्थिक वर्षमा थप करारका शिक्षकहरू भर्ना

गरी दरवन्दी कम भएका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई उपलब्ध गराइनेछ । सो का लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

- सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि आवश्यक तालिमको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूका वालक्लवहरूलाई अझ प्रभावकारी वनाई शैक्षिक सुधारको सहयोगीको रूपमा विकास गरिनेछ साथै आवश्यक खेल सामाग्री वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यालयमा शिक्षकको नियमित हाजिरीलाई प्रविधिमैत्री वनाउन विद्युतीय हाजिरीको जडान गरिनेछ र सो को अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूको तथ्या□लाई एकिकृत र व्यवस्थित गर्नका लागि सफ्टवेयर जडान गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा अत्यावश्यक देखिएका पुर्वाधार तथा मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा नगर क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरूमा अध्ययनरत वालवालिकाहरूको अन्तरनिहित क्षमता प्रष्फुटनका लागि नगरस्तरीय अतिरिक्त कृयाकलाप संचालन गरिनेछ ।
- नतिजाको आधारमा उत्कृष्ट विद्यालय, शिक्षक र विद्यार्थिहरूलाई पुरस्कार तथा सम्मानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूको सघन अनुगमन कार्यलाई नियमित र प्रभावकारी तुल्याइनेछ । यस कार्यक्रमा आवश्यकता अनुसार सरोकारवाल र विज्ञको समेत सहयोग लिइनेछ ।
- नमूना विद्यालयका लागि बालमैत्री पूर्ण व्यबहार, हरित वातावरणमैत्री, प्रविधियुक्त, पर्याप्त विषयगत शिक्षकहरू, खेल मैदान भएको सुविधासम्पन्न विद्यालय स्थापना वा स्तरवृद्धि गरिनेछ ।
- वालमैत्री नगर घोषणा भई वालमैत्रीका आधारभूत सूचांकहरू निरन्तर रूपमा पूरा गर्न आवश्यक वजेट विनियोजन गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत उत्पीडित, असहाय, सीमान्तकृत, आर्थिक अवस्था कमजोर भएका अल्पसंख्यक तथा जेहन्दार विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यार्थी संख्याका अनुपातमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गरिनेछ । त्यस क्रममा विषयगत र महिला शिक्षकको उपलब्धतालाई सुनिश्चित गरिनेछ । विद्यार्थी संख्याका आधारमा सबै विद्यालयमा सुविधासम्पन्न, प्रविधिमैत्री, वालमैत्री कक्षाकोठा व्यवस्था गरिनेछ । फर्निचर, शौचालय, खानेपानी, पुस्तकालय, प्रयोगशाला, आईसीटी ल्याब व्यवस्था हुने गरी निर्माण, विकास वा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- युवाको सीप, ज्ञान र क्षमतालाई नगर विकास एवं कार्यदक्षता अभिवृद्धिमा प्रयोग गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकाको वडा नं. ९ स्थित विष्णु सामुदायिक वन समितिले हाल भोग चलन गरिरहेको १२४-८-१२ जग्गा यस नगरपालिकाको स्वामित्वमा भोगाधिकार ल्याउन सम्बन्धित मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने र राष्ट्रिय गौरवका योजनामा पर्न गएको मदन भण्डारी खेल ग्रामको DPR, माटो परीक्षण, IEE गराउने र उक्त खेल ग्राम आ.व.०७७।०७८ मा सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

२.२ स्वास्थ्य

- संक्रमण जोखिम रहँदासम्म अशक्त, असहाय एवं आर्थिक रुपले विपन्न गर्भवति महिला, जेष्ठ नागरीक एवं अपांग भएका व्यक्तिहरुलाई राहतका कार्यक्रम संचालन गर्ने गरी बजेटको व्यवस्था गरीएको छ ।
- कोभिड-१९ मा स्थानीय तहमा खटिने स्वास्थ्य, खानेपानी, एम्बुलेन्स, दमकल लगायत अग्रपंतिमा रहेका जनशक्तिलाई स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्री (मास्क,पन्जा,सेनिटाईजर पिपिई) हरुको अभाव नहुने गरी बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- कोभिड संक्रमणको सम्भावित जोखिममा रहेका नागरिकहरुलाई नेपाल सरकारले तोके बमोजिम क्वारेन्टाईनमा राख्ने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक वजेट व्यवस्थापन गरेको छ । यस्तो व्यवस्था गर्दा आवश्यकता अनुसार छिमेकी स्थानीय तहहरुसँग समेत समन्वय र सहकार्य गर्ने गरी व्यवस्थापन मिलाएको छ ।
- कोभिड-१९ को सक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि क्षमता विकास तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छ ।
- एम्बुलेन्स, दमकल, जस्ता सेवालाई चौबीसै घण्टा संचालन हुने गरी तयारी हालतमा राख्न आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छ ।
- कोभिड-१९ का कारण विधार्थी, गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरीक, अपांगता भएका ब्यक्ति, डिप्रेशनमा रहेका ब्यक्ति तथा मनोसामाजिक परामर्श आवश्यक पर्ने ब्यक्तिहरुलाई मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम संचालन गर्न स्थानीय गैर सरकारी संघ संस्थासँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्यसंस्था, स्वास्थ्य चौकी तथा स्वास्थ्य एकाइबाट प्रदान गरिने खोप सेवा, सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य, पोषण लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाहरु र उपचारात्मक सेवाको लागि आवश्यक औषधी, उपकरण तथा स्वास्थ्य सामग्रीको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- खोप, सुरक्षित मातृत्व, प्रजनन स्वास्थ्य, पोषण जस्ता जनस्वाथ्यसँग सम्बन्धित आधारभूत सेवा सुविधालाई प्रभावकारी बनाउन महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई परिचालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिने छ ।

- वर्थिंग सेन्टर संचालनमा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरूमा नियमित विद्युत आपूर्तिका लागि सोलार पावर व्याकअप जडान गरिनेछ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र कन्चनपुरमा सर्पदंश सेवाको सुरूवात गरिनेछ । साथै विस्तारित सेवा संचालनका लागि आवश्यक सहयोग उपलव्ध गराइनेछ ।
- वर्थिङ्ग सेन्टरको सेवालाई व्यवस्थित बनाउन आवश्यक उपकरण सहित दक्ष प्रशूतिकर्मीबाट प्रशूति गराउन प्रोत्साहन गरी प्रशूति जटिलता व्यवस्थापन गर्न कञ्चनपुर अस्पतालबाट CEONC सेवा विस्तारका लागि आवश्यक कदम चालिनेछ ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी अस्पताल, स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी घुम्ति स्वास्थ्य शिविरहरू संचालन गरिनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिका पूर्ण खोप सुनिश्चित नगर घोषणा भई सकेको छ । पूर्ण खोप सुनिश्चित र दीगोपनाका लागि आवश्यक प्रर्वद्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै लगिनेछ ।

- पोषणयूक्त नगर घोषणाका लागि सूचकमा आधारित आवश्यक कार्यक्रमहरू संचानलन गरिनेछ ।
- प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा नागरिक बडापत्र तथा सूचना पाटीको अनिवार्य व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका गरिब, दलित, पिछडिएका महिलाहरू तथा अन्य विपन्न महिलाहरूमा विध्यमान रहेको आङ्ग खस्ने रोगको स्क्रिनिङ्ग गरी पाठेघरको रोगको निदान र उपचार तथा शल्य क्रियाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिकालाई Zero Home Delivery घोषणा गर्न प्रभावकारी कदम चालिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा क्षयरोग निदानको लागि खकार परीक्षण शिविर संचालन गरी कंचनरूप नगरपालिकालाई क्षयरोग मुक्त नगर घोषणा गर्न प्रभावकारी कदम चालिनेछ ।
- नगरभित्रका स्वास्थ्यकर्मिहरूलाई सेवा संग सम्वन्धित विभिन्न तालिमहरू उपलव्ध गराइनेछ ।
- आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवालाई प्रचार प्रसार र थप प्रभावकारी वनाउन आवश्यक कदम चालिनेछ ।
- आगामी आ.ब.मा कम्तिमा एउटा विशेषज्ञ डाक्टरहरूको व्यवस्था गरी आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- आयुर्वेद सम्वन्धि औषधि खरीदका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- किशोर किशोरीमैत्री प्रजनन स्वास्थ्य सेवाका साथै जेष्ठ नागरिक जीवन सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । नगरपालिकाले स्थानीय स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थय चौकी वा अस्पतालबाट ७० वर्ष उमेर नाघेका जेष्ठ नागरिकलाई नि:शुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।

२.३ खानेपानी तथा सरसफाई

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका केहीं वडाहरूमा देखिएको खानेपानीको समस्यालाई समाधान गर्नका लागि नगरको आफ्नै श्रोत तथा वाह्य दातृ संघ□संस्थासंगको सहयोगमा खानेपानी आयोजनाहरू संचालन गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय खानेपानी उपलव्ध गराउद्य महंगो लागत पर्ने र सो को नियमित मर्मत सम्भार गरी दिगोपना समेतको प्रत्याभूति गर्नु पर्ने सन्दर्भमा उपभोक्ताबाट केहि मात्रामा शुल्क उठाउने नीति लिइनेछ ।
- शौचालयको निर्माण र नियमित प्रयोग, सावुन पानीले हात धुने वानी लगायतका सरसफाईका आधारभूत कुराहरूलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि जनप्रतिनिधि र कर्मचारी र गैरसरकारी संघ□संस्थाहरूलाई परिचालन गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक वजेट समेत विनियोजन गरिनेछ ।
- खानेपानी तथा सरसफाईको अवस्थामा कमजोर स्थितिमा रहेका अति विपन्न र दलित घर परिवारलाई शौचालय निर्माण तथा प्रयोग र सरसफाईका सम्वन्धमा वस्तुगत सहायता उपलव्ध गराईनेछ ।
- बृहत खानेपानी आयोजना संचालन नभएका स्थानहरूमा खानेपानी समस्याको समाधानको लागि आवश्यक समर्सियल पम्प तथा स्यालो ट्युवेल जडान कार्यलाई संचालन गरिनेछ ।

- कञ्चनपुर शहरी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्था र तेश्रो सभा शहरी खानेपानी तथा सरसफाई अभियान सञ्चालनार्थ नगरपालिकाको संचित कोषबाट रू.२ करोड रकम पछि फिर्ता हुने गरी सापटी उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्वन्धि डिजिटल वास प्रोफाईल तयार गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।
- प्रत्येक घरपरिवारमा एक घर एक धारा र एक चर्पी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा छात्रा र छात्रका लागि छुंा-छुंै शौचालय निर्माण र खानेपानी उपलब्ध गराईनेछ ।
- शहरी तथा शहर उन्मुख क्षेत्रमा ढल तथा फोहरमैला व्यवस्थापन हुनेछ ।

२.४ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

- सडक तथा अनाथ वालवालिकाहरूको आपत्तकालिन उद्धार तथा राहत र पूनस्थापना कार्यक्रम स्थानीय संघ संस्थाहरूसंगको साझेदारीमा संचालन गरिनेछ ।
- योजना निर्माणको चरणमा वालवालिकाहरूको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरी उनीहरूबाट माग भएको योजनाहरूमा नगर तथा वडाहरूबाट बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विभिन्न प्रकारका हिंसाबाट पिडित महिलाहरूलाई तत्काल उद्धार गर्नको लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालनामा ल्याई सेवा उपलब्ध गराइने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिकको निशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन तथा सम्मानको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई नया□पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नका लागि पुस्तान्तर वीच अन्तरकृया कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- एकल महिलाहरूको सीप र दक्षतामा अभिबृद्धि गरी आर्थिक रूपमा सवल वनाउने प्रयास स्वरूप उनिहरूको सशक्तिकरणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- वाल विवाह, वालश्रम तथा वाल दुर्व्यवहार सम्वन्धि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- वालश्रमिकहरूलाई उनीहरूको परिवारलाई आर्थिक उपार्जनका क्षेत्रमा सहयोग गर्न विऊ पूञ्जी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- दलित, आदिवासी जनजाती, मधेशी, थारू, मुस्लिम तथा अल्पसंख्यकहरूको विकास र उत्थानका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- महिला, वालवालिका, सामाजिक एवं आर्थिक रूपले कमजोर वर्ग र अल्पसंख्यकका सरोकारलाई मूलप्रवाहीकरण गरी दिगो विकास लक्ष्यको कोही नछोडिऊन (No one leave behind) भन्ने सिद्धान्त अवलम्बन गरिनेछ ।
- किशोर किशोरीका लागि व्यवहारिक र जीवनपयोगी सीप प्रदान गरिने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्ति र विशेष गरी महिलामाथि हुनसक्ने हिंसा अन्त्य गर्दै रोजगारी र स्वरोजगारी उन्मूख कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२.५ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी नीतिहरू

- हाल सञ्चालनमा रहेका र अब सञ्चालनका लागि अनुमति लिने गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था र सहकारी संस्थाले नगरपालिकामा दर्ता अनुमति लिनु पर्नेछ । यसको लागि नगरपालिकाबाट नियम एवं कार्यविधि बनाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगर भित्र दर्ता भएका गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था र सहकारी संस्थाको नियमन, खारेजी र विघट्न गर्न अधिकार नगरपालिकाको हुनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्र कार्य गर्न चाहने गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, सहकारी संस्थाहरूले आफ्नो कार्यक्रम र बजेट नगरसभाबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

  कानून वमोजिम कार्य नगरेमा गैसस सामुदायिक संस्था र सहकारी संस्था माथि निरिक्षण गर्ने र कारवाहीको दायरामा ल्याउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

२.६ संस्कृती प्रवर्द्धन

- नगरभित्र परम्परादेखि चलिआएका धार्मिक एवं सांस्कृतिक मेला तथा पर्वहरूलाई संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्नका लागि तोकिए बमोजिम आर्थिक सहायता उपलब्ध गराईनेछ ।
- लोपोन्मुख रूपमा रहेका संस्कृती तथा सम्पदाहरूलाई जगेर्णा र संरक्षण गर्न विशेष सहयोग र सहजिकरणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- धार्मिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक सम्पदाहरूको खोज अनुसन्धान, निर्माण, जिर्णोद्धार तथा संरक्षणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. पूर्वाधार क्षेत्र :

३.१. सडक तथा पुल

- नगरभित्रका सडकहरूलाई नगर यातायात गुरूयोजनाको निर्माण गरी विभिन्न श्रेणीमा वर्गिकरण र प्राथमिकिकरण गरी सोहि बमोजिम बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- पूर्वाधार योजनाहरूको लागत इष्टिमेट, स्थलगत अनुगमन तथा मुल्यांकन कार्यलाई छिटो, छरितो तथा प्रभावकारी तवरले सम्पन्न गर्नका लागि जनशक्तिलाई आवश्यक तालिम, प्रविधिगत सहयोग तथा टुल्सहरूको उपलव्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- पूर्वाधार विकासका लागि आवश्यक्ता अनुसार सर्वेक्षण, डिजाइन, सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत परियोजना दस्तावेज (DPR) तयारी आदि कार्यको मापदण्ड निर्धारण गरी प्राविधिक अध्ययन गरिनेछ । यस्तो कार्यमा प्रदेश, संघीय सरकार तथा विकास सा[illegible]दारस[illegible] समन्वय गरी नगरपालिकाभित्र उचित संयन्त्र निर्माण र सहयोग परिचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय पूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार, पूनर्निमाण कार्य सञ्चालननका लागि आवश्यक संयन्त्र निर्माण गरिनेछ । यस कार्यमा संघीय तथा प्रदेश सरकार र विकास साँझेदारको सहयोग आवश्यक्तानुसार समन्वय गरी परिचालन गरिनेछ ।
- निश्चित मापदण्डका आधारमा नगर गौरवका आयोजनाहरूको पहिचान र सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण हुने सबै प्रकारका निजी, सार्वजनिक तथा सरकारी भवनहरू नगरपालिकाको इजाजत प्राप्त गरी मात्र निर्माण हुने व्यवस्थालाई कडाइका साथ पालना गरिनेछ ।

- वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७२ तथा राष्ट्रिय भवन संहिता, २०७० लाई पूर्णतः पालना गराइनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिका घोषणा हुनु पूर्व साविक गा.वि.स.क्षेत्रभित्र निर्माण भएका घरहरूलाई भवन निर्माण इजाजत तथा नक्सा अभिलेखिकरणको २०७२ साल वैशाख अगाडी निर्माण भएका घरको लगत लिई छोटो समयावधि अभिलेखिकरण काम अन्त्य गरिनेछ ।
- भवन निर्माण नक्सा पास गर्दा अनिवार्य रूपमा एक घर एक चर्पी दुई विरूवा रोप्ने परिपाटीको अनिवार्य गरिनेछ ।
- भवन सम्पन्नताको प्रमाणपत्र दिंदा सार्वजनिक स्थलमा रहेको निर्माण सामाग्रीहरू हटाएपछि मात्र प्रमाण-पत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
- साविक नगरपालिका घोषणा हुँदा निर्मित भवनहरू र वस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण यथाशिघ्र अभिलेखिकरण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । त्यस्ता मापदण्ड पुरा नभएका साविक निर्माण भई सकेका भवनहरूलाई नगरकार्यपालिकाको वैठकबाट आवश्यक प्रकृया तोकी अभिलेखिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा भवन तथा पूर्वाधार निर्माण कार्यमा टेवा पुगोस भन्ने उद्देश्यले भवन निर्माण तथा पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी आधारभूत तालिम प्रदान गरिनेछ ।

३.२ सिंचाई

- कृषियोग्य जमिनको पर्याप्तताका वावजुद उत्पादन र उत्पादकत्वको अवस्था कमजोर रहेको यस नगरभित्रका खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि साना सिंचाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यस नगरभित्र भएर जाने चन्द्र नहर र अन्य पानीका श्रोतहरूबाट बढी भन्दा बढी जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि पोर्टेवल वाटर पम्पको व्यवस्था गरी सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- डिप बोरिंग मार्फत खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई उपलव्ध गराउन कृषि विद्युतीकरणलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । यसका लागि विद्युत प्राधिकरणको स्थानीय कार्यालयसंग समन्वय गरिनेछ ।

३.३ भवन तथा शहरी विकास

- नगर भित्र निर्माण हुने निजी घरहरूको निर्माणका लागि आवश्यक मापदण्ड निर्धारणका लागि राष्ट्रिय भवन निर्माण संहिताको अधिनमा रहि स्थानीय भवन निर्माण मापदण्ड स्विकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- निजी तथा सार्वजनिक भवन निर्माण गर्दा अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गराई मात्र निर्माण गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- नगरभित्रको ढल निकासको उचित प्रवन्ध गर्नका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा ढल निकास गुरूयोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । सो गुरूयोजना बमोजिम मात्र ढल सम्वन्धी योजनाहरूमा बजेट विनियोजनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र बन्ने सबै घर मापदण्ड अनुसार भुकम्प प्रतिरोधात्मक घर निर्माण हुनेछन् ।
- भू□उपयोग योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- व्यवस्थित बस्ती विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा आउनेछ ।

- व्यवस्थित बस्ती घडेरी विकास सम्बन्धी कामका लागि स्वीकृत मापदण्ड अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- कृषियोग्य जमिनमा बस्ती विकासलाई निरूत्साहन गरिनेछ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

४.१ वन तथा भुसंरक्षण

- सडक क्षेत्र, सार्वजनिक स्थल, नदी किनार, वनक्षेत्र लगायत निजी क्षेत्रमा समेत वृक्षारोपण गरी हरियाली प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरलाई हरित नगरीको रूपमा विकास गर्न संघीय सरकारको नीति अनुरुप एक नागरिक एक फलफूलको विरूपा रोप्ने कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा लागू गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले पानीको श्रोतको सदुपयोग गरी भैरहेको पोखरी, तालहरूमा माछा पालन गर्ने तथा इच्छुक कृषक तथा फार्महरू परिचालन गरी मत्स्य पालनलाई बढावा दिइनेछ ।
- सामुदायिक वन क्षेत्रबाट प्राप्त आम्दानीलाई स्थानीय वन विकासमा लगानी गर्न र स्थानीय स्तरको विकासको लागि प्रेरित गरिनेछ ।

४.२. विपद व्यवस्थापन

- कोभिड - १९ बाहेकका विपद्हरुको रोकथाम तथा न्यूनीकरणको लागि पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुर्नलाभका कार्यक्रम संचालन गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेको छु।
- पूर्वाधार विकासका क्रियाकलापहरु संचालन गर्दा विपद् जोखिम संवेदनशीलतालाई केन्द्रविन्दुमा राखी कार्यान्वयन गर्न सघाउ पुग्ने गरी डिजाइन तथा इष्टिमेट गर्न व्यवस्था मिलाउने छु।
- नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विपद्को पुर्वतयारी र त्यसको क्षतिको न्यूनिकरण गर्नको लागि क्षेत्रगत रणनीति तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- सम्भावित प्रकोपको नियन्त्रणको लागि उपयुक्त ठाउँमा बाँध, तटवन्ध, पुल तथा निकासहरूको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- विकासबाट हुन सक्ने विनासलाई न्यूनिकरण गरी विकासलाई दिगो वनाउन अधिकतम रूपमा श्रममुलक प्रविधिमा जोडदिइनेछ । साना विकास योजनामा मेसिनरी सामाग्रीहरूको प्रयोगलाई निरूत्साहित गरिनेछ ।
- विपद्को समयमा आपतकालिन उद्धार र राहतको लागि खुला सार्वजनिक स्थानको पहिचान गरी आपतकालिन आश्रयस्थलको रूपमा विकास गरिनेछ । आपतकालिन समयमा आइपर्ने खाद्यान्न र पानीको व्यवस्था गर्न स्थानीय व्यापारी वा संघ□संस्थासंग वार्षिक संझौता गरी तोकिएको परिमाणको खाद्यान्न र पानीको संचितिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, सहरी स्वास्थ्य क्लिनिकहरूमा आपतकालीन औषधि को भण्डारणको व्यवस्था मिलाई स्वाथ्यकर्मिहरूलाई समेत तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- विपद्‌बाट हुनसक्ने क्षतिको तत्काल उदार, राहत र पूर्नस्थापनाका लागि आवश्यक जनशक्ति, सामाग्री खरीद तथा श्रोतको पहिचान गरिनेछ ।
- विपद व्यवस्थापन कोषको प्रयोगलाई अझ व्यवस्थित गर्न कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
- चुरे पहाडबाट उत्पति भएका महुली, सुन्दरी, पौडा, बान्द्रा, राई खोला, बघुवा, बभना र खोत्तरदेवी खोला आदी नदी नालाहरूबाट वर्षाको समयमा आउने भेल बाढीबाट हुने क्षति र कटान रोक्नको लागि सघन रूपमा नदी नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समेत आवश्यक बजेटको व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
- वन्यजन्तु तथा हात्ति आतंकबाट हुने मानवीय, आर्थिक तथा भौतिक क्षती हुन नदिन संघीय सरकार, प्रदेश सरकारस समन्वय र सहकार्य गरी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि आवश्यक कदम चालिनेछ ।

४.३ फोहरमैला व्यवस्थापन

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न उद्योग वाणिज्य संघसँग समन्वय सहकार्य गरी व्यवस्थित गरिनेछ । यसको लागि आगामी आर्थिक वर्ष भित्र फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि डम्पिंग साईटको निर्माणलाई पूर्णता दिई संचालनमा ल्याइनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि घर नक्सा पास गर्दा अनिवार्य रूपमा शौचालय र सेफ्टी ट्यांकी निर्माण गर्नुपर्ने व्यवस्था लागू गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र छोडिने छाडा पशु चौपाया, सडक किनारामा पशु बाँध्ने प्रणालिलाई निरूत्साहित गरिनेछ । सार्वजनिक स्थलमा छाडिएका छाडा पशुहरूलाई नियन्त्रणमा लिइ कान्जी हाउसमा राखिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रलाई चालु आ.व मा साथै पूर्ण सरसफाईयुक्त नगरको लागि सरसफाईका विशेष कार्यक्रमहरू निजी क्षेत्रको साँझेदारीमा संचालन गर्दै लगिनेछ ।
- सार्वजनिक स्थलमा निर्माणाधिन सार्वजनिक शौचालयहरू आगामी आ.ब.मा निर्माण सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याइनेछ । तिनिहरूको नियमित सरसफाई र मर्मत सम्भारको उचित व्यवस्था मिलाइने छ ।

४.४ जलाधार संरक्षण

- वन जंगल, वन्यजन्तु, ढुंगा, गिटी बालुवा, नदी, खोला, खानी आदी प्राकृतिक श्रोतहरूको पहिचान गरी वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनले तोकेको परिमाणमा मात्र उत्खनन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पानीको श्रोत, मुहान, पोखरी, तलाउ लगायतका जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- वन पैदावार, ढुंगा, बालुवाको चोरी निकासीलाई नियन्त्रण गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- सिमसारको उचित संरक्षण, व्यवस्थापन र प्रवर्द्धन गर्न अध्ययन गरी संरक्षण नीति ल्याइनेछ ।

४.५ वारूणयन्त्र संचालन र व्यवस्थापन

- वारूणयन्त्र संचालनको लागि आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वारूणयन्त्र संचालनको लागि आवश्यक पर्ने जनशक्ति गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- वारूणयन्त्रको सुरक्षा, मर्मत र तयारी अवस्थामा राख्नका लागि आवश्यक वजेट व्यवस्था गरिने छ ।

५. सुशासन तथा संस्थागत विकास

५.१ मानव संशाधन विकास

- नगर कार्यपालिका, वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरू Need Base Analysing गरी तालिम संचालन गरिनेछ ।
- जनप्रतिनीधिहरूको क्षमता विकासका लागि आवश्यक्ता को पहिचान गरी सोही अनुासार सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रदान हुने सेवाहरूलाई पारदर्शी, जवाफदेही, नियमित, मित्तव्ययी बनाईनेछ । यसका लागि सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण, खर्च सार्वजनिकीकरण, गुनासो व्यवस्थापन, लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट निर्माण र विश्लेषण जस्ता विधि अपनाईनेछ ।
- पत्रकारिता क्षेत्रलाई मर्यादित तथा व्यवस्थित तगर्न पत्रकारहरूलाई सम्मान साथै पुरस्कृत गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट काम गर्ने उपभोक्ता समितिलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

५.२ न्यायिक समिति सम्बन्धी नीति

- न्यायिक समतिले कानून वमोजिमको विवादहरूमा न्याय निरूपण सर्वसम्मत गर्ने, नभएमा बहुमतको राय अनुसार न्याय समितिको निर्णय हुनेछ ।
- विवादको सम्बन्धमा न्यायकर्ता सदस्यहरूको कुनै पनि प्रकारको स्वार्थ रहेमा त्यस्तो व्यक्तिले विवादको कार्वाही किनारा लगाउन पाउने छैन ।
- विवादको निरूपण गर्दा सम्भव भएसम्म मेलमिलापलाई प्राथमिकता दिई दुवै पक्षको सहमतीमा जीत जीतको मूल्यमान्यतालाई मिलापत्र गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- न्यायिक समितिलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि त्यस समितिका सदस्यहरूलाई न्यूनतम पुर्पक्ष र कार्यविधि एवं अधिकारको अनुशिक्षण तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- न्यायिक समितिको व्यवस्थापनको लागि नगरपालिकाले छुँै कानूनी शाखा र कानूनी सल्लाहकारको व्यवस्था गरी न्याय सम्पादन कार्यलाई कार्यान्वयन गरिदै गएकोमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- न्यायिक समितिले मुद्दा तथा विवादको सुनुवाईको क्रममा आवश्यक्ता अनुसार सम्बन्धित विज्ञ र सरोकारवालाहरूको सहायता लिन सकिनेछ ।

५.३ शान्ती सुरक्षा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- नगर भित्र शान्ति सुरक्षा कायम गर्नका लागि नगर प्रहरी भर्ना गरी सुरक्षा निकायसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- नगर भित्रको सार्वजनिक आवगमन सुव्यवस्थित गर्न र विभिन्न चाडपर्व, मेला, महोत्सव, प्रदर्शनीलाई व्यवस्थापन गर्न नगर प्रहरी परिचालित गरी स्थानीय सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- बढी अपराध हुने तथा दुर्घटना घट्ने ठाउँहरू पहिचान गरी उक्त स्थानहरूमा विशेष निगरानीको व्यवस्था मिलाईनेछ । नगरका मुख्य मुख्य स्थान, चौक र धार्मिक

ऐतिहासिक स्थलहरूमा सि सि.क्यामरा जडान गरी निगरानी हुने व्यवस्था मिलाईनेछ । यसको लागि चालु आ.व.मा पूर्व पश्चिम लोकमार्गमा सि.सि.क्यामरा जडान गरिने लक्ष्य राखिएको छ ।

- सबै प्रकारका लागू औषध तथा दुर्व्यसनी र मादक पदार्थ सेवनलाई निरूत्साहित गर्ने जनचेत्तनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शैक्षिक तथा ऐतिहासिक, धार्मिक स्थलहरूको ६० मिटर आसपासमा मादक पदार्थ तथा सूर्तिजन्य पदार्थहरूको विक्री वितरण र सेवनमा पूर्णत: रोक लगाइनेछ । साथै उक्त क्षेत्रहरूमा जङ्क फूड विक्री वितरणलाई निरूत्साहित गर्दै लगिनेछ ।
- अठार वर्षभन्दा मुनिका वालवालिकालाई धुम्रपान र मध्यपान सेवन गर्न तथा विक्री वितरणमा पूर्णतया निषेध गरिनेछ र उक्त समूहमा वालवालिकाहरूलाई विक्री वितरण गर्ने व्यापारीहरूलार्य दण्डित गरिनेछ ।

५.४ संस्थागत क्षमता विकास

- कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा विषगत शाखा वा एकाइको सेवा प्रवाहलाई सम्भव भएसम्म सूचना प्राविधिक मैत्री बनाउन आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- सेवाप्रवाहको लागि आवयक पर्ने न्यूनतम प्रशासनिक खर्चको लागि बजेट विनियोजन गरी प्रशासनिक संरचना र कार्यलाई मितव्ययी बनाउन अनुत्पादक खर्चहरु कटौती गर्ने नीति अबलम्बन गरिने छ ।
- नगरले गर्ने सवै प्रकारका वित्तीय कारोवारलाई शुत्रमार्फत अभ्र बढी व्यवस्थित र प्रभावकारी वनाइनेछ ।
- कोभिड -१९ को कारण उत्पन्न असहज परिस्थितिको सामना गर्न तत्कालिन आवश्यकता पहिचान ढाँचाबाट प्राथमिकतामा परेका कियाकलापहरु कार्यान्वयन गर्न निजी क्षेत्र, स्थानीय तहमा कार्यरत गैर सरकारी संस्था, सहकारी संस्था तथा स्थानीय सामुदायिक संस्थाहरुलाई परिपूरक भूमिकामा परिचालन गर्ने नीति अबलम्बन गरिने छ ।
- कुनै एक शाखा वा फाँटमा कार्यरत कर्मचारीको अभावमा कार्यालयको काममा अवरोध हुने वा सेवाग्राहीले समस्या भोग्नु पर्ने अवस्थालाई न्युनिकरण गर्नका लागि सवै कर्मचारीहरूलाई सवै प्रकृतिका कार्य गर्न सक्ने तुल्याउन एक भन्दा बढी शाखाको जिम्मेवारी दिने या निश्चित समयमा शाखा परिवर्तनको नीति लिइनेछ ।
- संविधान प्रदत्त एकल तथा संघयि र प्रादेशिक कानुन वमोजिम साभ्रा अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा आवश्यक नीति, कानून, कार्यविधि, मापदण्डहरू निर्माण गरी कार्यान्वयन र नियमन, अनुगमन गरिनेछ । यसका साथै संघीय र प्रादेशिक सरकाबाट प्र-प्त नमूना कानूनका मस्यौदाको स्थानीय परिवेश अनुसार समीक्षा गरी तर्जुमा र कार्यान्वयनमा ल्याउन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गरिनेछ ।
- सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, परिणाममुखी, जवाफदेही र पारदर्शी बनाई सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विकास प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाइनेछ । सार्वजनिक प्रशासनलाई नागरिकप्रति उत्तरदायी, सेवामूलक तथा विकासमैत्री गराइनेछ ।
- स्थानीय तहमा स्वरोजगार तथा रोजगार सिर्जना हुने खालका कार्यक्रमहरू प्राथमिकता साथ सञ्चालन गर्ने ।

- वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिहरूको यात्रालाई सुरक्षित, मर्यादित र उपलब्धी मूलक बनाउन सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यापक सूचना प्रवाह, सीप तालिम प्रदान तथा आवश्यक कानूनी सहायता प्रदान गर्ने ।
- नगरभित्र प्राप्त विप्रेषणलाई आयमूलक क्षेत्रमा लगानी गर्न वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन गर्दै उद्यमशीलता र लगानी प्रवर्द्धन गर्ने ।
- वैदेशिक रोजगारका कारण व्यक्ति, परिवार तथा समाजमा उत्पन्न नकारात्मक असरहरूलाई न्यूनीकरणका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने ।
- नगरपालिकामा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ । सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरी प्रत्येक वडामा वडाले तोकेको एक सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले आफूले सञ्चालन गरेका क्रियाकलाप तथा सेवा प्रवाहका चौमासिक रूपले सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने । प्रत्येक निर्माण कार्यको सार्वजनिक परीक्षण र आ.व.को अन्त्यमा नगरपालिकाको सामाजिक परीक्षण गराईनेछ ।
- आ□नो क्षेत्रभित्र रहेको जनसंख्या भाषा, संस्कृतिक, प्राकृतिक श्रोत, भौतिक पूर्वाधार, सम्पति, रोजगार, संचार र सुकुम्बासी जस्ता अत्यावश्यक तथ्या□हरूलाई संकलन तथा अध्यावधिक गर्दै लगिने छ ।
- जन्म, मृत्यु, वसाइसराइ, विवाह सम्बन्ध विच्छेद लगायत व्यक्तिगत घटना तथा विवरणहरूको अनिवार्य रूपमा दर्ता गरी अभिलेखिकरण गर्नुका साथै त्यस्ता तथ्या□हरूको विश्लेषण गरी योजना तर्जुमा र कार्यक्रम निर्माणमा उपयोग गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा भएका सम्पूर्ण सूचनाहरूलाई कम्प्यूटरकृत गरी अभिलेखिकरण गरिनेछ ।

५.५ राजश्व परिचालन

- कञ्चनरूप नगरपालिकामा अगामी आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ देखि अनिवार्य रूपमा एकिकृत सम्पत्ति कर लागू गरिनेछ । एकिकृत सम्पत्ति कर प्रयोजनको लागि सम्पत्तिको वर्गीकरण र मूल्या□न गरी प्रतिवेदन पेश गर्न यथाशिघ्र एक कार्यदल गठन गरी कार्यारम्भ गरिनेछ ।
- घर वहाल करलाई आन्तरिक श्रोतको अभिन्न अंगको रूपमा विकसित गरी बजारक्षेत्र भित्रको व्यवसायिक प्रयोजनको लागि घर भाडामा लगाइएको घरको कोठाको न्यूनतम घरभाडा कायम गरी नगर कार्यपालिकाले तोकेको दरमा बहाल कर लिइनेछ ।
- नगरपालिकालाई आवद्यिक रूपमा सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- करका दरहरूलाई समय सापेक्ष परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।
- करको दायरामा नआएका क्षेत्रहरूलाई करको दायरामा ल्याइनेछ । यसको लागि चालु आर्थिक वर्षमा नै आन्तरीक राजश्व अभिवृद्धि सुझाव तथा कार्यदल बनाई कार्य गरिनेछ ।
- नगरको आन्तरिक राजश्व बृद्धि गर्न विज्ञहरूद्धारा राजश्वको सम्भाव्यता अध्ययन गरी राजश्वको दायरा विस्तार गर्ने, राजश्वका दररेटहरूलाई परिमार्जन गर्ने, निजीक्षेत्रसंग अन्तरकृया र राजश्वको वारेमा प्रचार प्रसार गर्ने, तोकिएका क्षेत्रहरूमा निजी क्षेत्रको छाता संगठनसंग करको दायरा विस्तार तथा संकलनमा साझेदारी गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरसंग भएका सवारी साधनहरूको प्रयोग र संचालनलाई अझ बढी व्यवस्थित तुल्याई प्राप्त हुने आयलाई विस्तार गरिनेछ ।

- नगर र वडाबाट संकलन हुने राजश्वको वैंक दाखिला संकलन भएको मितिले भोलिल्ट नै गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ र कुनै पनि कारोवार नगद भूक्तानी परिपाटीको अन्त्य गरी चेक मार्फत भूक्तानी गर्ने परिपाटीको थालनी गरिने छ ।
- कोभिड - १९ को रोकथाम र नियन्त्रणको लागि नेपाल सरकारले लागु गरेको लकडाउनका कारण चालु आर्थिक बर्षको आय ठेक्का प्रभावित भएको र आगामी आर्थिक वर्षमा समेत यस्तो अवस्थाको निरन्तरता हुनसक्ने देखिएकोले आय संकलन प्रक्रिया र विधिमा सुधार तथा कर सहुलियत दिनु पर्ने अवस्था रहेमा सोको समेत आँकलन गरी आन्तरिक राजस्व परिचालन सम्बन्धी आवश्यक नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था गरी लागु गर्ने छु ।
- कोभिड - १९ को कारण व्यापार व्यवसाय तथा सेवा क्षेत्रमा पर्न आएको नाकारात्मक असरबाट राहत प्रदान गर्न व्यवसाय कर, घरबहाल कर जस्ता करका क्षेत्रमा परेको असरको मूल्याङ्कन गरी कर सहुलियत प्रदान गर्न आवश्यक कानूनी व्यवस्था मिलाउने छु ।
- कोभिड १९ को कारण कर तथा गैरकर राजस्वमा पर्नसक्ने असरलाई आँकलन गरी आन्तरिक आय अनुमानलाई सकेसम्म यथार्थपरक बनाउने छु ।
- आर्थिक क्रियाकलापहरुमा आएको संकुचनसँगै स्थानीय तहको आन्तरिक आय, अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण, राजस्व बाँडफाँड तथा रोयल्टी रकममा आउनसक्ने कमीलाई ध्यान दिंदै लचकता सहितको उपयुक्त आकारको बजेट तर्जुमा गरिने छ ।

५.६ सार्वजनिक सुनुवाई

- नगर र वडाबाट संचालन हुने विकास निर्माण कृयाकलाप तथा सेवा प्रवाहको वारेमा आम नागरिकलाई सु-सुचित गर्न र नागरिकको चासो र सरोकारका विषयलाई प्रत्यक्ष सम्वाद गरी सम्वोधन गर्नका लागि चौमासिक रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५.७ आन्तरिक र अन्तिम लेखापरीक्षण

- नगरबाट भएका आम्दानी तथा खर्च सम्वन्धी काम कारवाहिलाई नियमितता, दक्षता, कार्यक्षमता, प्रभावकारीता र औचित्यताको आधारमा कोष तथा लेखा नियन्त्रकको कार्यालयबाट आन्तरिक लेखा परीक्षण र महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट अन्तिम लेखापरीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गत आ.ब.को लेखापरीक्षणबाट कायम हुन आएको वेरूजु असुल उपर तथा फर्छ्यौटका लागि तदारूकताका साथ कारवाहि अगाडि बढाई फछ्र्यौट तथा असुल उपर गरिनेछ ।

५.८ सेवा प्रवाहका मापदण्ड निर्धारण

- नगरबाट प्रवाह हुने सेवाको न्यूनतम मापदण्ड निर्धारण गरी सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन र प्रशारणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नागरिकले प्राप्त गर्ने सेवाका क्षेत्रहरूको समय, लागत, प्रकृया र कागजात सहितको जानकारी भएको नागरिक वडापत्रलाई सेवाग्राहिले देख्न सक्ने स्थानमा राखिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई उपलव्ध बजेट र जनशक्तिको आधारमा अधिकतम रूपमा प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
- लागत अनुमान तयारी, मुल्यांकन विलको तयारी, योजनाको प्रशासनिक कामको तयारी तथा अभिलेखिकरण, कर संकलन तथा अभिलेखिकरण जस्ता कृयाकलापलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी वनाउन सफ्टवेयर र प्रविधिलाई अवलम्वन र प्रयोग गरिनेछ ।

- नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सबै प्रकारका सेवाहरूको जानकारी सर्वसाधारणको लागि चौमासिक विकास बुलेटिन प्रकाशन गरिने छ र नगरपालिका गेटमा डिजिटल बोर्ड मार्फत दैनिक सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने छु ।

धन्यवाद !